

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Dela „Solidaritatea”: Comunicat. — Problema evreiască. — Considerațiuni asupra aspectelor economice ale anului trecut. — Aspecte economice ardelen. — Dela „Solidaritatea”: Referat pentru încurajarea și înlesnirea creditelor țărănești.

Dela „Solidaritatea”.

Comunicat.

În vederea evenimentelor economice la ordinea zilei, conducerea asociației institutelor noastre financiare din Transilvania, „Solidaritatea”, a convocat pe ziua de 16 Ianuarie 1939, ora 9.30, la Cluj o ședință plenară a consiliului de administrație, asistată și de consiliul de cenzori.

Au fost prezenți la această ședință următorii membri ai consiliului de administrație:

Dr. Aurel Vlad, președintele consiliului de administrație; Ionel Comșa, director general la „Banca Centrală pentru Industrie și Comerț, Cluj; Adrian Cristea, director de bancă î. p. Sibiu; Dr. Nerva Ierican, director gen. la „Banca Victoria”, Arad; Nicolae Petra, director gen. la „Banca Oașia”, Sibiu; Dr. Octavian Pop, director gen. la „Casa Noastră”, Satu-Mare; Dr. Mihai Veliciu, subdirector general la banca „Albina”, Sibiu.

Dintre domnii cenzori au fost de față: Iosif Albion, director la „Banca Victoria”, Arad; Leon Bancu, director la „Banca Aurora” Năsăud; Iuliu Enescu, director la „Banca Agrară”, Cluj; Dr. Nicolae Mareu, director la „Banca Goronul”, Aiud; Dr. Octavian Sglimbea, director la Banca Centrală pentru Com. și Industrie, Cluj.

Afară de cei sus numiți, au mai asistat la ședință domnii: Dr. Ilie Beu, președintele consiliului băncii „Albina”, Sibiu; Valer Bologa, director la „Banca Vlădeasa”, Huedin; Dr. Alexandru Dragomir, avocat la Banca Centrală pentru com și ind. Cluj; profesor Dr. Iosif Gârbacea, consilier la „Banca Oașia”, Sibiu; Dr. Laurean Gherman, președintele consiliului de administrație la „Banca Vatra”, Cluj; Ioan Ghișe, director „Banca Crișana”, Brad; Dr. Valentin Porușiu, președinte la Banca Centrală pentru comerț și ind., Cluj, și la „Banca Economul”, Cluj; profesor Dr. Octavian Prie, președinte la „Banca Agrară”, Cluj.

Consiliul a luat următoarele hotărâri:

„Consiliul de Administrație al Asociației Băncilor Românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „Solidaritatea”, întrunit în ședință plenară, în ziua de 16 Ianuarie 1939 la Cluj, exprimă cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți adeziunea sa la „Frontul Renașterii Na-

ționale“, și cere înscrierea membrilor Consiliului de Administrație și ai Consiliului de Censori în această instituție“.

Consiliul îndeamnă stăruitor pe toți membrii asociației, să ceară înscrierea lor în „Frontul Renașterii Naționale“.

In ceasurile de cumpănă pentru Stat și Neam, toți fiii acestei Țări trebuie să fie strâns uniți și gata de jertfă pentru apărarea Patriei și a Tronului.

In numele băncilor românești din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș, Consiliul Asociației declară, că aceste instituțiuni se află azi, ca și în trecut, mereu pe linia înalțelor comandamente, pe cari Banca Națională a României, sub energica conducere a Domnului Guvernator Mitiță Constantinescu, le preconizează în interesul economiei românești.

Băncile românești din această parte a Țării, vor răspunde totdeauna cu hotărîre la apelurile făcute în interesul superior al Neamului și al Țării.

Banca Națională a României are prin aceste instituțiuni elemente sigure pentru acțiunea de înarmare economică a nației românești din Transilvania.

Consiliul Asociației roagă pe Domnii Miniștri Mitiță Constantinescu și Victor Iamandi, să binevoiască a modifica legea executărilor silite, în conformitate cu declarațiile pe cari au binevoit a le face delegației „Solidarității“.

Consiliul Asociației roagă mai departe pe Dl Mitiță Constantinescu Guvernator al Băncii Naționale și Ministru al Economiei Naționale, să intervină pe lângă Înalții Ierarhi ai Bisericii românești, precum și pe lângă conducătorii instituțiilor publice, pentruca să se revoace dispozițiunile generale cu privire la retragerea depunerilor bisericilor și instituțiilor publice, (fundațiuni, fonduri, scopuri culturale, școlare etc.) dela băncile membre ale „Solidarității“.

rității“, lăsând la aprecierea acelor instituțiuni, plasarea și administrarea economiilor lor.

Se pune apoi la ordinea zilei referatul dlui avocat Dr. Alexandru Dragomir, cu privire la încurajarea și înlesnirea creditelor fărănești, pe care îl publicăm în extenso în altă parte a revistei noastre.

In consecință consiliul de administrație se identifică cu propunerea dlui Dr. Al. Dragomir, ca prin modificarea legii pentru lichidarea datoriilor agricole (Art. 23 și 27), să se îngăduie ipotecarea imobilelor purtătoare de mențiuni conversioniste astfel, ca aceste ipoteci să primească un rang ulterior mențiunei, și să poată fi validitate pentru îndeplinire în ordinea pe care o obțin la data înscrierii lor, recunoscându-se întâietatea creditorilor garantați prin mențiune, și rangul lor privilegiat prin întâietatea ordinei înscrierii mențiunei, cât și dreptul lor de preferință acordat de legea pentru lichidarea datoriilor agricole. Prin această modificare s'ar acorda fărănimii posibilitatea să obțină cu ușurință credite noi pentru nevoile curente ale agriculturii, sau chiar mai mult, s'ar putea crea astfel un mijloc pentru achitarea totală a datoriilor din conversiune și revenirea la ordinea juridică normală a codului civil.

In decursul ședinței s'a discutat și situația actuală a băncilor față de industrie. Fiind un moment propice pentru naționalizarea economiei țării, conducătorii băncilor cred că împrejurările sunt favorabile unei politici financiare, care ar pune fonduri mai masive la dispoziția băncilor, pentruca această naționalizare prin acordarea de credite corăspunătoare, să se facă într'un ritm mai accelerat.

Consiliul solicită în acest scop tot concursul domnului ministru Mitiță Constantinescu și a Băncii Naționale.

Hotărârile de mai sus au fost cuprinse într'un memoriu, care se va prezenta domnului Ministru al Economiei Naționale.

Aderarea la „Frontul Renașterii Naționale“ a fost comunicată prin o telegramă domnului ministru Mitiță Constantinescu.

Problema evreiască.

Aproape fiecare țară azi într'acolo, ca să dea posibilitate de existență în primul rând elementului făuritor și susținător de stat, adevărat elementului etnic corăspunător. De aici urmează mai departe ca principiu călăuzitor în primul rând curățirea de elemente străine a organelor statului și întocmirilor în strânsă legătură cu ele, și în al doilea rând naționalizarea comerțului și industriei.

În țara noastră, unde elementul făuritor de stat din vremuri străvechi se ocupa cu păstoritul și agricultura, problema elementelor străine, și în special a celei evreiești, nu a luat forme acute până ce țara oferea poporului etnic românesc posibilități satisfăcătoare de existență. Un ventil regulator forma în această privință înainte de războiu și emigrațiunea, îndreptată mai mult spre Statele Unite. După războiu statele au trecut pe rând la sistemul autarhic, care are de principiu teritoriul închis de economie națională. Fiecare națiune căuta acum — în lipsa unei alte expansiuni în afară — să se afirme în țara sa proprie.

În tendința aceasta elementul etnic susținător de stat, se lovește în mod natural, de elementele etnice străine de corpul său. În privința aceasta se face deosebire între naționalitățile cari, deși imigrate ulterior, totuși sunt asimilate felului de ocupațiune și mentalitate a națiunii dominante, și între acelea — în primul rând poporul evreesc — care sunt un element flotant, migrator, de ici până acolo, și cu totul străine de credința și mentalitatea popoarelor în mijlocul cărora ei trăiesc. Nimic mai firesc, ca tendința de eliminare din organele statului, a vieții publice, a comerțului și industriei, să se îndrepteze în contra acestor din urmă. Națiunea dominantă etnică pretinde tot mai imperios spațiu mai mare pentru afirmarea sa în toate ramurile economiei naționale. Rezultatul depinde de modul în care ea poate să se afirme față de elementele străine.

La noi problema evreiască a început să fie actuală, în măsura în care elementul românesc — ne mai putând să rămână, în urma expansiunii sale nu-

merice — și mai departe între limitele strâmte ale păstoritului și agriculturii, cerea afirmarea sa și în celelalte ramuri de activitate economică, ocupate până acuma în special de evreime. Doctrina asta nouă a căpătat la noi un impuls și suport puternic prin tendințele similare ale altor popoare mai mari și mai puternice ca noi, cari și ele se văd puse în necesitatea de a asigura pâinea de toate zilele fiilor lor. La noi a fost meritul lui Goga, de a fi pus chestia aceasta din partea unui guvern românesc la ordinea zilei. Gestul acesta a produs aplauze în o parte, și resens în alta. Totuși problema evreiască a rămas de atunci pe tapet, și și guvernul actual este preocupat de soluționarea ei. Multe din legile aduse în baza noii constituții poartă pecetea acestei preocupări. Din modul cum chestiunea este tratată, rezultă, că de aci încolo, nu mai putem persista în principiile de prea mare toleranță națională și religioasă, de care este renumit poporul românesc. Toleranța aceasta a fost abuzată în trecut și de curentul așa numit liberal, care a dominat comerțul și industria până la războiul mondial. Liberalismul acesta a fost una dintre cauzele cari au facilitat penetrarea evreimii în țara noastră, fiindcă comerțului nu se puneau ca azi atâtea granițe valutare și vamale, și internaționalizarea lui era promovată pe toate căile. Ori acest internaționalism este megarul în care interesele evreiești prosperează mai minunat. Până la anexiunea Bucovinei de către Austria în anul 1775 comerțul (căci industria în sens modern atunci încă nu exista) în Vechiul Regat era aproape exclusiv în mâna Grecilor. Convenția vamală cu Austria a deschis apoi granițele invaziunii „târtaților” (Untertan), și nepăsarea guvernelor a contribuit mai departe la acea inficiere cu Evrei a Moldovei, care numai în Polonia mai are păreche. Unirea Transilvaniei cu Patria Mamă a avut darul să răspândească și dincoace de Carpați molima de care suferea Vechiul Regat.

Campania de eliminare, care e dusă azi în multe țări în Europa contra Evreilor, este încă o urmare a războiului mondial, în care Evreii au jucat un mare rol de duplicitate. În timpul acesta personalități evreiești au ajuns în forurile cele mai

înalte de conducere în principalele țări beligerante, în special la finanțe și aprovizionare, nu numai în Europa, ci și peste ocean. Frați și rudeni apropiați cari conduceau astfel de treburi în Germania și Austria, ocupau posturi similare în administrațiile din Anglia și Statele Unite. Era firesc din punct de vedere evreesc, ca pe lângă punerea la o parte a tuturor considerațiilor de ordin național-politic al părților beligerante, elementele acestea evreiești să se folosească în interesul lor propriu și a rasei lor, de toate informațiile cari le păreau prielnice, chiar și cu pericolul de a compromite interesele vitale ale națiunilor în al căror serviciu se aflau. S'a dovedit mai departe în cursul vremilor de după războiu, că principiile de egalitate, frățietate și libertate, intrate în organizația socială europeană ca urmare a marelui revoluții franceze, sunt o primjdie mare națională, aplicate și față de evrei, o rasă după cum se știe în toate timpurile, refractară și neasimilabilă. De pe urma duplicității mai sus amintite, a avut de suferit mai mult Germania, de unde apoi a și pornit emanciparea de sub influința economică și socială evreiască.

În aprecierea necesității unei apărări mai eficiente contra infiltrării evreiești, trebuie să luăm în considerare și curentul primejdios al comunismului, care favorizând principial internaționalismul, se pretează de minune mentalității evreiești, mai cu seamă că lasă în vigoare dominațiunea capitalului în formă de bani. Știm doar că idealul evreesc este stăpânirea globului pe cale financiară. Poate, un stat puternic cum este Germania, să sufere astfel de veleități dela o mână de oameni venetici? Să nu ne mirăm deci, că răzburarea contra Evreilor a luat în Germania forme așa de feroce, ba câteodată, cel puțin în aparență, neînțelese. Căci, cum se poate închipui, ca pe de o parte să silești un popor la emigrațiune, pauperizându-l sistematic, iar pe de altă parte să-l lipsești de aproape toate mijloacele pecuniare de a putea emigra? Și pe urmă unde să emigreze? Toate țările din jurul Germaniei, ba chiar țările îndepărtate au declarat că nu primesc în granițele lor pe Evreii emigrați din Germania. Altele sunt dispuse la primirea unui număr mic, și și pe aceștia

numai ca agricultori, ocupațiunea cea mai puțin adoptată de evreime. Dacă judecăm consecuent până la capăt, soarta Evreilor din Germania, atunci vom ajunge la concluzia, că acest popor sau va fi susținut cumva de universalitatea poporului evreesc, sau va ajunge în tabere de muncă silnică, și va fi redus la sclăvia de care au avut parte antecesorii lor în Egipt. De altă parte prin emigrarea lor nu se ajunge la rezultatul dorit ca omnia să scape de ei, ei se vor răspândi și înmulți și în alte țări cari nu au cunoscut până acuma problema evreiască. Se va repeta cazul de sub domnia lui Hadrian (117—38) care a crezut că va scăpa lumea de Evrei vânzându-i ca slavi și risipindu-i în întreg imperiul roman.

Pentru noi Români problema evreiască e mai primejdioasă ca în alte țări, deoarece nu suntem încă conștii de gravitatea ei, și ne lipsește solidaritatea care caracterizează spre pildă, poporul german. Acolo poporul a urmat directivele guvernului său ca un singur om, și din ziua decretării boicotului față de prăvăliile și întreprinderile evreiești, acestea nu numai că nu au mai fost cercetate de clientelă germană, dar au fost supuse la cele mai neplăcute persecuțiuni și represalii. E așa ceva posibil la noi? Și cu toate acestea nu rămâne alt drum de urmat deoarece Evreul numai atunci va părași țara aceasta, dacă i se va trage de sub picioare posibilitatea de existență. Este cu totul eronată ideea pe care o cetim în fruntea unui articol al unui mare ziar din Cluj, intitulat „Problema evreiască”, unde se scrie că „problema Evreilor din România nu poate fi soluționată decât prin abandonarea de către aceștia, a oricărui exclusivism, și separatism, și indentificarea lor cu ideologia statului național românesc”. Putem aștepta mult și bine, până ce Evrei se vor preta la astfel de postulate. Istoria o dovedește. Punerea lor în imposibilitate de a mai exista, prin arma pașnică dar foarte eficientă a boicotului, este mijlocul cel mai sigur de a scăpa de ei, ori de a-i reduce într'o situație în care nu mai sunt primejdioși.

Pentru ilustrarea situației în care ne aflăm față de Evrei, fie de probă stăti-

stiea următoare reprodușă din „Giornale d'Italia“:

În a. 1937 România avea 3369 întreprinderi mari industriale, cu un capital de 39 miliarde Lei. Din aceste 971 cu un capital de 3.7 miliarde Lei se aflau în mâini evreești. Numai 339 întreprinderi cu un capital de 1.6 miliarde Lei aparțin elementului etnic românesc. Restul se împarte asupra minoritarilor și străinătății, la care Evreii participă cu 65%.

Dintre 258.000 angajați din diferitele ramuri ale întreprinderilor, sunt 173.000 Evrei și numai 39.000 Români. Restul minoritari și din străinătate. Dintre 14.300 angajați în întreprinderi bancare și comerciale, 11.200 sunt Evrei.

În țară avem 66 barouri advocațiale cu cca 10.500 advocați, dintre cari 3066 Evrei. În București sunt dintre 3475 advocați, 1490 Evrei, în Basarabia dintre 120 farmacii, sunt 117 în mâini evreești.

Între anii 1924 până la 1934 s'au notrificat la universitățile românești 1251 diplome străine, dintre cari 69% pentru Evrei, Cam aceiași proporție există și în tagma inginerilor și arhitecților.

Dela 1926—1936 s'au clădit în București case și palate în valoare de 35 miliarde Lei, din care sumă 29 miliarde Lei aparțin Evreilor.

Situația demografică comparată cu alte țări se prezintă și mai nefavorabil. În Germania vine 1 Evreu la 160 locuitori, pe când la noi 1 Evreu la 9 Români, și 1 Evreu la 12 locuitori. Tablourile aceste sunt destul de triste, și arată în mod suficient cât suntem de iudaizați. Noi Români ne-am mulțumit până acum să fim națiunea politică dominantă în țara noastră. Lupta pentru cucerirea materială și spirituală a țării în sensul etnic românesc abia a început. Încă stau zidurile Ierusalimului intacte în mijlocul nostru. Când va dărâma națiunea aceste ziduri?

MERCATOR.

Considerații asupra aspectelor economice ale anului trecut.

Dacă ar fi să încercăm o caracterizare, am putea spune despre anul trecut că a fost sub semnul unui început de economie „planificată“, (azi nu mai e modern să se spună „dirijată“) realizată prin introducerea „comandamentului unic“ în domeniul economic.

Acest fapt a determinat o serie de măsuri a căror rezultat este încă departe de a putea fi apreciat în adevărata lor valoare, fiind prea recente ca să se poată separa efectele speciale ale acestor măsuri.

Dar mai e un motiv care a împiedecat evidențierea rezultatelor unei politici economice; factorul politic, atât în afara țării, cât și înlăuntru, grijile bunei ordine între state și a unei noi așezări în țară, au cuprins toate energiile disponibile și au oprit până și pe cel din urmă cetățean să se gândească cum trebuie la problemele lui proprii, atunci când evenimente posibile amenințau să-i conturbe tihna.

Problemele de ordine și existență ale statului, interferează totdeauna cu activitatea economică, influențând-o mai mult sau mai puțin, dar anul trecut a fost excepțional de bogat în motive de ordin exterior, cari au influențat mersul normal al economiilor naționale. S'ar putea, după oarecare trecere de timp, mai ales, studia influința condițiilor politice asupra mersului afacerilor. Din constatări chiar superficiale se poate observa că în anul trecut, viața economică a avut un reflex de restrângere, în fața evenimentelor politice și aceasta mai ales în străinătate.

În mod obișnuit, la studierea situației economice a unei țări se pleacă dela comerțul exterior. Comerțul nostru exterior din anul trecut arată dela prima vedere un excedent de 4 miliarde. O studiere mai atentă a acestui plus de exporturi, arată că jumătate din el se îndreaptă spre țări cu valută forte.

Mergând mai departe, se observă că acest excedent e chiar a 4-a parte din excedentul anului trecut care întrecea 11 miliarde Lei.

Cifrele reale ale comerțului exterior pe anul 1937 și 1938 sunt următoarele:

Export.	
1937:	31.568.357
1938:	19.046.000
Import.	
1937:	20.284.748
1938:	15.688.000

Scăderea mare a exportului atât de necesar pentru menținerea serviciului couponului nostru în străinătate, se observă la aproape toate principalele noastre articole de export, astfel:

La lemn scăderea e de aproape 25%. La cereale exportul pentru cele dintâi 10 luni ale anului este în 1937 de 3.118.082 și în 1938: 1.009.818. Exportul de petrol trece dela 5.022.588 t. în 1936, la 4.293.476 t. în 1937, la 3.243.820 t. în 1938. Exportul de vite arată o scădere dela 34.429 capete în 1937 la 31.292 în 1938. Exportul de carne a scăzut mult mai simțitor, dela 1.670.312 kgr. în 1937, la 411.598 în 1938.

Aceste cifre sunt suficient de vorbitoare pentru a arăta limitările intervenite în principalul ram de activitate al economiei naționale.

Ar mai fi un fapt de remarcat la cifrele generale ale comerțului exterior, și anume că scăderea față de 1937 nu e proporțională la import față de export. Pe când la export scăderea este de 30% la import ea este de numai 20%. Scăderea mai mică a importului se datorește menținerii importului de mașini în vederea industrializării țării, și cu această observație trecem la chestiunea producției realizate de industria românească în anul precedent.

Toată impresia de depresiune care rămâne după cele de mai sus, dispăre când considerăm activitatea intensă. Industria și comerțul, au avut un an bun în 1938, mai ales cea dintâi. Indicele de producție a crescut dela începutul anului pentru industria textilă bunăoară, dela 138 la 195 în luna Octombrie, indexul general fiind în creștere dela 129 la 173. Nu e greu de înțeles cari sunt cauzele acestei creșteri a producției industriale. Unul dintre cei mai importanți, și spre deosebire de ce era în trecut, și unul dintre cei mai buni platnici a fost statul. Industria în legătură cu apărarea națională nu a putut face față cererilor. S'au creat chiar industrii cu totul noi cu scopul exclusiv de a face față necesităților armatei, astfel la Tohanul Vechiu, fabrica Malaxa ajunsă la enorma dezvoltare ce o are numai grație furniturilor la stat, a instalat o fabrică ultra modernă pentru umplut proiectilele cu explozibil. La Brașov, clădirile ce trebuiau să adăpostească fabricile „Astra Vagoane și Unio, azi închid în ele tot o fabrică de armament a consorțiului Malaxa, Auschnit & Co.

Ar fi exclus să limităm dezvoltarea la armament; o dezvoltare similară și aproape paralelă a avut-o industria textilă. După ce depresiunea anilor 1930—32 a lovit-o foarte greu, ultimii ani au readus vremi de înflorire pe cari nu le mai aștepta nimeni.

În ultimii ani, s'au instalat în țară vreo 4 filaturi de bumbac, 3 filaturi de lână pieptănată, toate industrii extrem de modern instalate și cerând capital de investiție și lucru enorm.

Acestea din urmă s'au făcut cu capital străin, în bună parte; dar beneficiile imediate le are țara și locuitorii ei.

Industria rămâne la noi în țară o problemă de viitor, mai mult decât de actualitate. Un regim vamal protector, asigură o rentabilitate enormă, evitând astfel desavantajele inerente unui început. O criză deci, sau alte neajunsuri, nu sunt amenințătoare acum.

Cu totul altfel se prezintă situația în agricultură. Cea mai mare parte a populației se bazează pe ea și ajutorarea ei nu se poate realiza prin modificarea unui articol în tariful vamal. Prețurile în agricultură

sunt influențate de prețul mondial pe care nu-l putem modifica noi, cu atât mai mult cu cât suntem obligați a concura și noi la rând cu celelalte țări.

Dificultățile în calea unei bune politici agricole sunt foarte mari. O expunere scurtă a situației anului trecut va evidenția acest fapt:

Producția de grâu a fost un record: 500.000 vagoane față de 376.000 în 1937 și 260.000 media producției pe cei 5 ani din urmă, deși suprafața cultivată crește mult mai puțin; dela 3,5 milioane hectare în 1937 la 3,7 mil. în 1938.

Acest record de producție coincide însă cu un record al producției și în alte țări, și care a determinat o scădere simțitoare a prețului. Vânzarea grâului intern la prețul exterior, ar fi însemnat poate o catastrofă pentru agricultură. Statul s'a simțit obligat să intervină fixând un preț minim pentru grâu de 40.000 Lei vagonul și în acelaș timp o primă de export de 10.000 Lei, urcată mai târziu la 13.000 Lei.

Exportul nostru de grâu a luat calea lui obișnuită către Germania, spre deosebire însă de trecut, am exportat anul acesta grație convențiilor încheiate și în Anglia.

Menținerea artificială a prețului grâului în interior a fost determinată de o constantă urcare a prețurilor începând din anii 1933—1934 și care continuă și azi. Urcarea prețurilor e un fenomen economic, ușor de observat, și care deși are extrem de importante consecințe, e puțin luat în considerare; numai astfel se poate înțelege că deși prețurile s'au urcat simțitor în ultimii ani, veniturile salariaților și cele ale populației agricole, au rămas aproape aceleași.

Un articol de mare consum, cum e carnea de vacă, se vindea în 1932 la prețul de 13 Lei. În 1933 a ajuns la 14.54 Lei, în 1934 la 17 Lei, în 1935 la 17.80 Lei, în 1936 la 21.93 Lei, în 1937 la 24 Lei și în 1938 la 30 Lei.

Nici un preț de produse agricole propriu zise, nu a înregistrat această urcare, care e confirmată de indicele vieții (Argus), care în 1935 era la 3.446 și azi este de 3.987, acelaș lucru la indexul prețurilor principalelor articole de import și export calculat de Al. Halmaghi. În Octombrie 1937 era de 3.250, iar în Iunie 1938 de 3.418 — o urcare deosebit de mare pentru o perioadă atât de scurtă.

Urcarea prețurilor în mod disproporționat față de câștigul unei mari părți din populație, e un motiv de dezechilibru, care duce în mod inevitabil la o desorganizare a relațiilor dintre diverșii componenți ai unei grupări economice. Măsurile trebuiesc luate din vreme; dar nici măsurile luate cu oarecare întârziere sau chiar parțial, nu trebuiesc condamnate, ci bine apreciate pentru a putea fi continuate cu folos.

În această atmosferă de nesiguranță, moneda și creditul au căutat să-și mențină pe cât e posibil o

linie cât mai dreaptă. Cursul leului a fost menținut cu destule sacrificii la paritatea legală. Singure devizele negociabile, cotele puse la dispoziția liberei vânzări au înregistrat urcări mari din cauză că excedentul exportului nu era suficient pentru a acoperi plățile în străinătate, în special arieratele și cele derivate din obligațiuni necomerciale. Cota negociabilă a lirei sterline ajunge la 1.400 Lei și 1.530, dolarul la 327 și fiorinul olandez la 167, în loc de cursul lor mediu, plus prima de 38% de: 672, 143 și 78.

În dezvoltarea creditului anul trecut, cel mai important eveniment a fost reducerea dobânzii maxime la $7\frac{1}{2}\%$ în legătură cu reducerea scontului Băncii Naționale. Reducerea a fost puțin cam bruscă, dar aceasta nu înseamnă că ea nu ar fi utilă, cu toate perturbațiunile pe cari le-a provocat.

Politica B. N. R. în materie de credite nu s'a mărginit numai la reglementarea dobânzii, ci a căutat să pună la dispoziția pieții numerarul necesar. Avansurile date de B. N. R. au fost:

Ianuarie	9.262 mil.
Iunie	10.354 „
Octombrie	15.003 „

pe lângă acestea B. N. R. a promis acordarea de credite importante pentru valorificarea produselor agricole și pentru diferite instituții în cea mai mare parte cooperatiste. Astfel în ultimul timp s'a deschis un credit de 2 miliarde Lei pentru Centrala cooperativă.

Un lucru e caracteristic în activitatea B. N. R. în anul trecut. Activitatea ei trece dela probleme de credit pur și simplu, la probleme de politică economică propriu zisă — politică economică desigur încadrată în aceea a statului — dar o politică care nu s'a mărginit numai la una economică, ci a avut și caracteristici de ordin social, cum a fost ajutorarea aprovizionării cu lemne a Capitalei. Desigur că toate acestea nu se mai încadrează în politica băncilor de emisiune conform teoriilor clasice, dar azi nimeni nu mai crede că actualele probleme economice și sociale se mai pot deslega cu metode din vremuri trecute.

Inițierea Băncii pentru Industrializarea și valorificarea produselor agricole, arată aceleași preocupări, cari depășesc problemele pure de bancă.

În general în anul trecut viața economică, în afară de influențele de ordin politic, a stat sub semnul unei economii planificate. Manifestările conducătorilor vieții noastre economice dau precis impresia că suntem într'un regim totalitar cu activitatea economică supusă imperativelor superioare de stat. Singura deosebire

este aceea că la noi acest plan e cunoscut numai pe măsură ce el se realizează, s'ar putea chiar spune că se face pe măsură ce se împlinește.

Planurile sunt bune mai ales atunci când țin seamă de realități și nu de teorii.

Dr. N. N. PETRA.

Aspecte economice ardelen.

Viața economică a unui ținut este în strânsă legătură cu bogățiile naturale, cari se găsesc acolo.

Cu cât un pământ este mai înzestrat dela natură, cu tot fetul de avuții, cu atât viața economică poate găsi condiții mai favorabile pentru dezvoltare.

Dar pe lângă darurile naturale, se mai cere ca și mâna omului să sfințească locul. Și apoi mai sunt necesare un complex de condiții sociale, politice, etc., pentru o bună prosperitate economică.

Cu provincia Ardealului, natura a fost cât se poate de darnică. Aceste bogății naturale au fost întotdeauna ca și astăzi, o setoasă atracție pentru unii din vecinii noștri. Diferitele întorsături ale istoriei au favorizat dese năvăliri asupra răbdătorului popor român băștinăș. Din cauza străinilor, românul a fost silit să se retragă la munte și să se ocupe mai mult cu păstoritul, sau cultivarea cerealelor pe văile retrase și ascunse, rămânând și mai târziu pe lângă aceste ocupații tradiționale. Cu timpul a început și el să se intereseze de celelalte ramuri ale vieții economice: industrie, comerț, etc., dar pe acest teren a întâlnit concurența străină, bine organizată și protejată de oficialitatea de atunci, ostilă românilor.

Cifrele statistice ne indică pentru agricultură o rentabilitate brută anuală în jurul a 5 la sută, pe când în multe alte ramuri de activitate economică, știut este că a trebuit să intervină legiuitorul cu limitarea câștigurilor.

Pe când rezultatele agricole sunt foarte adeseori supuse hazardului; siguranța câștigului în alte domenii este cu mult mai pronunțată.

În ultimul timp se discută mereu problema românilor și a vieții economice. S'au făcut unele eforturi, s'a ajuns la ceva rezultate, dar totuși realitățile sesizate într'o recentă anchetă a ziarului „Universul” sunt destul de nemulțămitoare pentru populația românească din Ardeal.

Începând cu industria textilă care înglobează în această provincie un capital de circa opt miliarde Lei, din care peste 80% este în mâna minoritarilor și continuând cu industria pielăriei și a încălțăminteii unde capitalul românesc participă cu abia 11 la sută; în aproape toate ramurile industriale, situația prezintă

aceleași date nefavorabile Românilor. Doar industria armamentului este românească, dar aici capitalul aparține în mare majoritate, Statului.

În comerț, starea lucrurilor nu este mai mulțămitoare, căci avem același situație din viața industrială; cifrele ne arată regrese în paguba românizării. Aproape toate veniturile plugarului român se scurg în punga străinului.

În urma recoltei bogate agricole din anul acesta și a unor prețuri mai mulțămitoare, se socotește la circa 300 de milioane Lei, sporul consumului de mărfuri, ce-l vor putea face agricultorii români, în folosul comercianților — în majoritate — străini.

Dar situația cea mai îngrijorătoare este în însăși proprietatea agricolă, care manifestă azi o tendință de-a trece din mâinile românești în cele minoritare. Cu ocazia recentelor neînțelegeri internaționale, multe capitaluri mobiliare au fost plasate în terenuri și clădiri. Din aceste capitaluri cam 75 la sută sunt de-ale minoritarilor; românii figurând mai mult printre vânzătorii.

Starea aceasta pare de neînțeles, când ne reamintim, că sub stăpânirea ungurească, cu toată oprirea și piedicile puse Românilor, fenomenul era tocmai invers; Românii din Ardeal cumpărau mereu pământuri dela Unguri, și nu erau ajutați pe atunci, decât de-o singură instituție a lor; de bătrânul și vrednicul așezământ de credit „Albina“ din Sibiu.

L. B.

Dela „Solidaritatea“.

Referat pentru încurajarea și înlesnirea creditelor țărănești.

Băncile din Ardeal animate de dorința de a alimenta în mod corespunzător țărănimea cu creditele necesare agriculturii, apelează la sprijinul Băncii Naționale și a Guvernului Țării, pentru a se crea pe cale legislativă o punte de trecere dela situațiunea de imobilizare a mijloacelor de asigurare și garanție în favoarea datoriilor agricole supuse legii conversiunii, la o nouă perioadă de activitate prin acordarea de noi împrumuturi, chiar și acelor țărani cari mai au încă necomplet lichidate obligațiunile din conversiune.

În această privință noi facem trimitere la dispozițiunile Art. 23 și 27 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole, a căror interpretare de către instanțele judecătorești ar fi pe scurt următoarea:

Debitorii, cari au notate asupra imobilelor lor mențiuni de conversiune, fie în registrul comunal deschis conform Art. 22 din legea conversiunii, fie în registrele funciare conform Art. 26 din aceeași lege, nu pot greva aceste imobile cu ipoteci noi pentru garantarea unor împrumuturi contractate după conversiune.

Deși socotim, că intențiunea legiuitorului nu este în acest sens precis exprimată în articolele menționate, adecă în Art. 23 și 27 din legea conversiunii, prin interpretare totuși aceste imobile purtătoare de mențiuni, au fost scoase din circulația creditului, și au fost complet imobilizate din acest punct de vedere.

Este în interesul refacerii creditului țărănesc, ca aceste dispozițiuni legale să fie modificate. Interesele apărute de legea conversiunii rămân neatinse dacă se îngăduie ipotecarea acestor imobile cu rang ulterior creditorilor cari beneficiază de mențiuni.

În consecință noi propunem, ca prin modificarea legii, să se îngăduie ipotecarea imobilelor purtătoare de mențiuni conversioniste astfel, ca aceste ipoteci să primească un rang ulterior mențiunei, și să poată fi validate pentru îndestulare în ordinea pe care o obțin la data înscrierii lor, recunoscându-se întâietatea creditorilor garantați prin mențiune și rangul lor privilegiat prin întâietatea ordinei înscrierii mențiunei, cât și dreptul lor de preferință acordat de lege pentru lichidarea datoriilor agricole.

Socotim că prin această modificare s'ar acorda țărănimii posibilitatea să obțină cu ușurință credite noi pentru nevoile curente ale agriculturii, ori chiar mai mult, s'ar putea crea astfel un mijloc pentru achitarea totală a datoriilor din conversiune și revenirea la ordinea juridică normală a codului civil.

Cluj, 14 Ianuarie 1939.

Dr. AL. DRAGOMIR
advocat.

N. R. Referatul acesta a fost citit și primit în ședința consiliului de administrație a „Solidarității“, ținută în Cluj la 16 crt.

De vânzare, „Enciclopedia Română“ de Dr. Cornel Diaconovich, 3 volume, compactate. În stare foarte bună. Prețul Lei 4.500.— A se adresa la Redacția „Revistei Economice“, Sibiu.